

Utdanningsgruppenes
Hovedorganisasjon

UHOs krav nr. 1 mellomoppgjøret 2003 statlig tariffområde

24. april kl.
15.00

UHO viser til Hovedtariffavtalen 2002-2004 pkt. 1.4.3 og krever opptatt forhandlinger om reguleringer for 2. avtaleår pr. 1. mai 2003.

UHO er part i det inntektspolitiske samarbeid for tariffoppgjøret i 2003 – og legger i den forbindelse særlig vekt på den enighet som ligger i Kontaktutvalgets uttalelse fra 22. januar, hvor det i uttalelsens pkt. 4 heter (våre uthevinger):

På denne bakgrunn er regjeringen og organisasjonene i arbeidslivet enige om følgende:

At den samlede lønnskostnadsveksten i 2003 må tilpasses utfordringene i konkurranseutsatt næringsliv og arbeidet for full sysselsetting. I arbeidet for å nå dette målet er det avgjørende at alle grupper omfattes. Når det gjelder en nærmere vurdering av utfordringene for konkurranseutsatt sektor i årene framover vises det til det nedsatte ekspertutvalget.

Partene i arbeidslivet vil i forbindelse med mellomoppgjøret 2003:

Arbeide for å få lønnsveksten i Norge mer på linje med utviklingen hos våre handelspartnere. Oppgjøret i 2003 må derfor ta utgangspunkt i den delen av næringslivet som er utsatt for konkurranse fra utlandet. **Den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt for disse sektorene må være normgivende for de rammer som forhandles i de øvrige oppgjørene.**

Samtidig er det **viktig at det innenfor disse rammene gis rom for endringer i relative lønninger som sikrer et velfungerende arbeidsmarked og en rettferdig lønnsutvikling.** Arbeidsgiversiden i privat og offentlig sektor vil aktivt arbeide for en lønnsvekst hos lederne i virksomhetene som ligger innenfor rammene for det øvrige arbeidslivet. I kraft av sine eierposisjoner i næringslivet vil en også fra statens side arbeide for en slik utvikling.

Styret i UHO vedtok sin tariffpolitiske uttalelse for mellomoppgjøret i 2003 den 18. mars, og la – med utgangspunkt i UHOs lønnspolitiske mål og Kontaktutvalgets uttalelse følgende til grunn ved årets tariffoppgjør:

- **Arbeidet for en lønsmessig snuoperasjon for utdanningsgruppene må føres videre**
- **Det må være rom for justeringer av relative lønninger, bl.a. for å kompensere for lang utdanning og forskjeller i lønn mellom utdanningsgrupper i privat og offentlig sektor**
- **Oppgjøret må sikre en likelønnsprofil**
- **Det inntektspolitiske samarbeidet forutsetter en vid tolkning av frontfaget, det innebærer bl.a. at også industrifunksjonærenes forventede lønnsvekst må telles med når det forhandles om ramme og profil i øvrige oppgjør**

UHOs tariffpolitiske uttalelse følger som vedlegg i sin helhet.

I lys av ovenstående legger UHO til grunn at årets oppgjør forhandles innenfor økonomiske rammer som er i tråd med Kontaktutvalgets uttalelse, slik at bl.a. mål om full sysselsetting og styrket konkurransevne ivaretas. Samtidig er det viktig for UHO at årets mellomoppgjør synliggjør Kontaktutvalgets forutsetning om at det er den samlede lønnsvekst som avtales sentralt og lokalt i konkurranseutsatt sektor som er utgangspunkt for forhandlingene.

UHO vil komme tilbake med konkretisering av krav i løpet av forhandlingene.

18. mars 2003

Utdanningsgruppenes Hovedorganisasjon:

Tariffpolitisk uttalelse for mellomoppgjøret 2003

UHO vil i mellomoppgjøret 2003 bl.a. legge følgende til grunn:

- **Arbeidet for en lønnsmessig snuoperasjon for utdanningsgruppene må føres videre**
- **Det må være rom for justeringer av relative lønninger, bl.a. for å kompensere for lang utdanning og forskjeller i lønn mellom utdanningsgrupper i privat og offentlig sektor**
- **Oppgjøret må sikre en likelønnsprofil**
- **Det inntektspolitiske samarbeidet forutsetter en vid tolkning av frontfaget, det innebærer bl.a. at også industrifunksjonærenes forventede lønnsvekst må telles med når det forhandles om ramme og profil i øvrige oppgjør**

Bakgrunn

Internasjonal økonomi er preget av nedgang og stor usikkerhet. Verken USA, Europa eller Japan viser tegn til å kunne trekke de andre med seg opp. Amerikansk økonomi er preget av store ubalanser som ble bygget opp under den siste sterke oppgangskonjunktoren på 1990-tallet. Aktiviteten i euroområdet er relativt svak, her er i tillegg mulighetene for ekspansiv finanspolitikk små. Usikkerheten framover forsterkes av faren for krig i Irak.

Arbeidsledigheten i OECD-landene har steget siden sommeren 2001. Sterkest har ledigheten økt i USA og Tyskland, men også i Frankrike og Storbritannia og Norden har arbeidsledigheten økt.

I Norge har aktivitetsøkningen vært svak de siste årene. Sysselsettingen har ikke vokst nok til å hindre en økning i arbeidsledigheten. Industrien rammes spesielt hardt av den sterke krona.

Til forskjell fra tidligere tider hvor arbeidsledigheten har økt, viser Bondevik-regjeringen en svært passiv holdning til ledigheten som nå rammer stadig flere. Industrien permitterer, legger ned eller flytter ut. Offentlig sektor går på sparebluss. Meldingene om oppsigelser og innsparinger i offentlig sektor er mange. Arbeidsmarkedstiltakene er på et historisk lavmål.

Februartallene fra Aetat viser den kraftigste økningen i arbeidsledigheten på ti år. 106 000 personer er enten helt ledige eller på arbeidsmarkedstiltak. De siste tallene fra SSB viser også fallende sysselsetting for første gang på mange år og prognosene fra både SSB og Norges Bank viser ytterligere økning i ledigheten. Økende ledighet øker behovet for velferdstjenester.

UHO krever at regjeringen bekjemper den økende ledigheten

Regjeringens økonomiske politikk og Norges Banks tolkning av retningslinjene for pengepolitikken har gitt en raskere nedbygging av industrien enn det Storting la opp til da handlingsregelen og de nye retningslinjene for den økonomiske politikken ble vedtatt. Raskt økende arbeidsledighet kan gi store omstillingskostnader som rammer langt flere enn de som berøres i første omgang.

UHO krever at regjeringen aktivt bekjemper den økende arbeidsledigheten. Budsjettpolitikken, pengepolitikken og inntektspolitikken må spille på lag for å sikre arbeid til alle.

Velferds-Norge er satt på sparebluss. UHO krever at regjering og Storting foreslår en markert bedring av kommuneøkonomien i tiden framover. Det vil kunne gi et kjærkomment bidrag til å snu den negative utviklingen i arbeidsmarkedet. Felles velferd er viktigere enn skattelette til de som har mest. Vi forventer at regjeringen følger dette opp i både revidert budsjett og i statsbudsjettet for 2004.

Pengepolitikken må støtte opp om finanspolitikken ansvar for å stabilisere produksjonen og sikre arbeid til alle og i større grad vektlegge målsettingen om en stabil valuta. På den måten vil produksjons- og sysselsettingshensynene bli bedre ivaretatt og situasjonen for industrien vil bli lettere. Inntektspolitikken må ta hensyn til de langsiktige utfordringene for norsk økonomi og arbeidet for å sikre full sysselsetting.

UHO støtter et bredt inntektspolitisk samarbeid

I forkant av mellomoppgjøret 2003 inviterte regjeringen til et bredt inntektspolitisk samarbeid. I dette arbeidet deltok UHO aktivt. Resultatet ble en felles uttalelse fra Kontaktutvalget hvor alle hovedorganisasjonene i norsk arbeidsliv deltar.

Situasjonen for norsk økonomi foran mellomoppgjøret er krevende. De konkurranseutsatte virksomhetene har i flere år svekket sin kostnadsmessige konkurranseevne i forhold til sine konkurrenter ute. Dette til tross for at industrien selv har lagt malen for lønnsoppgjørene i alle år. Styrkingen av krona det siste året har forverret situasjonen ytterligere. I en slik situasjon mente UHO det var riktig å gå inn i et bredt inntektspolitisk samarbeid for å sikre sysselsetting og velferd.

Uttalelsen fra Kontaktutvalget pekte videre ut over det snevre inntektspolitiske samarbeidet vi kjenner fra 1990-tallet som gjorde at grupper i offentlig sektor og utdanningsgrupper spesielt ble hengende etter lønnsutviklingen i privat sektor. Frontfaget skal nå tolkes vidt, funksjonærlønningene i industrien skal telles med og det skal være rom for endringer i relative lønninger.

Da regjeringen få dager etter møtet i Kontaktutvalget og uten forutgående kontakt med partene overførte forhandlingsansvaret for lærerne til kommuner og fylkeskommuner, brøt regjeringen selv med god skikk for et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet. For UHO var dermed ikke lenger grunnlaget for det inngåtte inntektspolitiske samarbeidet med regjeringen lenger tilstede. Dette endret ikke UHOs syn på de utfordringer vi står overfor i norsk økonomi, utfordringer som vi bl.a. deler med de andre hovedorganisasjonene i norsk arbeidsliv.

UHO trådte inn igjen i det inntektspolitiske samarbeidet etter at det bl.a. var blitt enighet om et opplegg som klargjør prosedyrer og innhold på viktige områder i forbindelse med overføringen av forhandlingsansvaret for lærerne og etter at regjeringen hadde gitt forsikringer om at de faglige rettigheter ikke skulle svekkes som følge av overføringen.

Offentlig sektor – viktig for verdiskapingen

2002-oppgjøret ble av både regjeringen og arbeidsgiversiden kritisert som uansvarlig. Det tekniske beregningsutvalg har nå lagt fram fasit. Her går det fram at de kommuneansatte, som alle mente burde få ta igjen litt av etterslepet, fikk en lønnsvekst i 2002 på 6 pst eller ½ prosentpoeng over den samlede lønnsveksten i industrien og på linje med funksjonærene. For de ti foregående år tapte de kommuneansatte 0,5 prosentpoeng i gjennomsnitt hvert eneste år.

I lys av dette er det fortsatt gode grunner for at UHO vektlegger arbeidet med å redusere etterslep. Offentlig sektor må i sterkere grad bruke lønn for å rekruttere og beholde kompetanse. Det betyr at krav om å tette lønnsgapet i forhold til utdanningsgrupper i privat sektor fortsatt må prioriteres.

Det tekniske beregningsutvalg anslår en vekst i konsumprisene på om lag 3 pst fra 2002 til 2003. Det er særlig de høye strømprisene som trekker prisveksten opp. Det er knyttet større usikkerhet til prisanslaget enn tidligere, oljeprisen er avhengig av veksten i verdenøkonomien og utviklingen i Irak og Midt-Østen, importprisene varierer med utviklingen i kronekursen i tillegg til den usikkerhet som er knyttet til elektrisitetsprisene framover.

Tidligere har store grupper i privat sektor vært gratispassasjerer, unntatt fra krav om helhetstenkning, mens de fleste arbeidstakere i offentlig sektor måtte følge industrien, ett steg bak.

UHO krever også at ledere i privat og offentlig sektor tar helhetshensyn. NHOs og arbeidsgivernes troverdighet svekkes alvorlig av meldingene om store lønnsstillegg og bonusavtaler for næringslivstoppene.

Offentlig sektors betydning for den samlede verdiskapingen i samfunnet er uomtvistelig. Ansatte i offentlig sektor er den viktigste ressurs for å sikre og videreutvikle velferden og samfunnets fellesverdier. Nasjonalregnskapet sier lite om verdien av utdanning, velferd og trygghet for samfunnet og den enkelte borger. For UHO er det nødvendig at utdanningsgruppenes bidrag i denne sammenheng synliggjøres og verdsettes på en ny måte. Dette handler ikke minst om den generelle verdsettingen av kvinners arbeid. Arbeidsgivere i offentlig sektor sysselsetter mange kvinnedominerte grupper og har dermed et spesielt ansvar for at likelønn skal bli mer enn ord. Utdanning, kompetanse og ansvar må verdsettes høyere. Det er også tankevekkende at nyutdannede som settes til å bekjempe rå kriminalitet verdsettes med 230.000 kroner i årslønn.

UHO avviser angrep på sykelønnsordninga. Det har nylig kommet informasjon som viser at arbeidsgivers kostnader ved korttidsfraværet er bare halvparten av hva som tidligere er lagt til grunn, det utgjør 10 mrd kroner. UHO vil ta aktivt del i arbeidet med et mer inkluderende arbeidsliv og etterlyser en offensiv satsing fra regjeringen i dette arbeidet framfor trusler om å fjerne retten til full lønn under sykdom.